

gende — sige: Denne Strid vil jeg ikke have afgjort ved Voldgift, thi den berører min Livsinteresse. Den vedkommende Magt er i saa Henseende souveræn; selv om det er nok saa urimeligt, at den siger det, er det i Realiteten hjemlet ved Traktaten. Jeg kan ikke nægte, at det er i høj Grad svækkende for den Betyggelse, som Voldgiftstraktaten skulde give, særlig altsaa hvor Striden staar mellem en stor og en lille Magt, at den store Magt har det i sin Magt at sige: Ja, denne Sag anser jeg for at berøre min Livsinteresse, jeg skylder ingen Magt i Verden Regnskab for, hvorfor jeg gør det, den er altsaa udelukket fra Voldgift. Jeg forstaar godt, hvorfor den højtærede foregaaende Udenrigsminister mente, at det var et Fremskridt. Han ræsonnerede nemlig saaledes, at ellers vilde Resultatet blive det, at naar Rusland sagde: Denne Sag berører vor Livsinteresse — ingen Voldgift!, vilde vi paa Grund af vor Lidenhed alligevel blive nødt til at respektere det. Men hvis Danmark siger: Denne Sag berører vore Livsinteresser og skal være undtagen fra Voldgift, saa er Rusland ikke nødt til at respektere det. Men jeg vil fremhæve, at selv om man ikke i de fremtidige Voldgiftstraktater skulde kunne faa fastslaaet, at alle Tvistigheder afgøres ved Voldgift, vilde det dog være et stort Fremskridt, hvis man kunde faa slaaet fast, at Spørgsmaalet om, hvorvidt en Sag skal under Voldgift, eller hvorvidt den skal kunne undrages derfra, skulde kunne forelægges for Voldgiftsretten i Haag. Det er det, der er sket i den svensk-norske Traktat, og derved indtager denne en Særstilling, saa at den, ihvorvel den staar lavere end den dansk-hollandske og den dansk-italienske, dog staar væsentlig højere end de fleste vedvarende Traktater, som i øvrigt ere afsluttede her i Europa. Den belgiske Traktat er jo bygget over den samme Læst som Traktaten med Spanien, men noget ringere, hvad den højtærede Udenrigsminister ogsaa pegede paa, og hvad jeg ikke her nærmere skal dvæle ved. Men det er altsaa et sørgeligt Vidnesbyrd om, at selv smaa Stater, som Belgien, kunne tro at finde deres Regning ved at forbeholde største Delen af de mulige fremtidige Stridigheder til en anden Afgørelse end den retslige; at den Grund sætning, at Retten bør træde i Magtens Sted, ikke en Gang ubetinget hyldes af alle de mindre Stater.

Derefter kommer jeg til Traktaterne med Frankrig og England; de ere ganske

enslydende, og de ere altsaa saadanne, som disse to Stormagter finde at ville afslutte. Det er med Rette fremhævet, at disse Traktater undtage ikke blot Stridigheder, der vedrøre Nationens Uafhængighed, og som vedrøre dens Særinteresser, men ogsaa saadanne, som berøre Nationens Ære. Naar man nu ved, hvad det er for Forhold, der fremkalde Krige, og ved, at Krige meget ofte begynde paa den Maade, at en i og for sig ringe Sag af en af Parterne udlægges som vedrørende dens Ære og derfor kræver Vaabnens Indblanding, da man maa erkende, at en Traktat, som udtrykkelig forbeholder fra Afgørelse ved Voldgift Stridigheder, der vedrøre Statens Ære, og i Realiteten overlader det til Statens egen Afgørelse, i alt Fald hvis den er mægtig nok dertil, at sige: Denne Sag vedrører min Ære — i Virkeligheden kun giver en grumme ringe Betyggelse for Rettens Sejr. Disse to Traktater have tillige den Ejendommelighed, at de ere afsluttede for et Tidsrum af 5 Aar, og ikke kunne forlænges, og det maa for saa vidt siges at være en Fordel, som der altsaa om 5 Aar bliver Lejlighed til at forsøge paa at faa en bedre Traktat tilvejebragt.

Naar man vil sammenfatte det Billede, disse fem Traktater give af Retstilstanden i Europa, er det et Billede af Fremskridt paa Folkerettens Omraade, som vi Fredsvener ikke for ti Aar siden vilde have dristet os til at haabe paa. Det er en betydningsfuld Begyndelse til en ny Tid, og vi ville da haabe paa, at den Udvikling, der her er paabegyndt, maa fortsættes og føres videre, saaledes at den Tid ikke maa være fjern, da de smaa Stater i et Net af Voldgiftstraktater, ogsaa vedrørende Forholdet til deres Nabostater og vedrørende alle Stridigheder, maa kunne finde en Betyggelse for deres Uafhængighed. Endnu er Situationen altsaa ikke saadan, men vi se med Haab Fremtiden i Møde.

Naturligvis anbefaler jeg alle disse Traktater til det høje Tings Godkendelse. Det er en Selvfølge, at vi smaa Stater maa gribe enhver Lejlighed til i det Omfang, hvori det i Øjeblikket er muligt, at faa vore Stridigheder ind under Rettens Afgørelse. Jeg takker den højtærede Udenrigsminister for den Virksomhed, han har udfoldet for at skaffe disse Traktater frem, og lykønsker ham i særlig Grad til den italienske Traktat. Jeg vil ønske, at den Vej, som den anviser, vil blive fortsat og fulgt i Fremtiden af mange Stater.